

מבינה לפגיעה: פגיעות מיניות AI – איתור, מניעה וטיפול

הרצאה לצוות השירות הפסיכולוגי חינוכי
(שפ"ח) ירושלים

ד"ר דפנה קציר-גולדנבום, מנהלת המרכז
למיניות בריאה ולפגיעות מיניות – יולי 2024

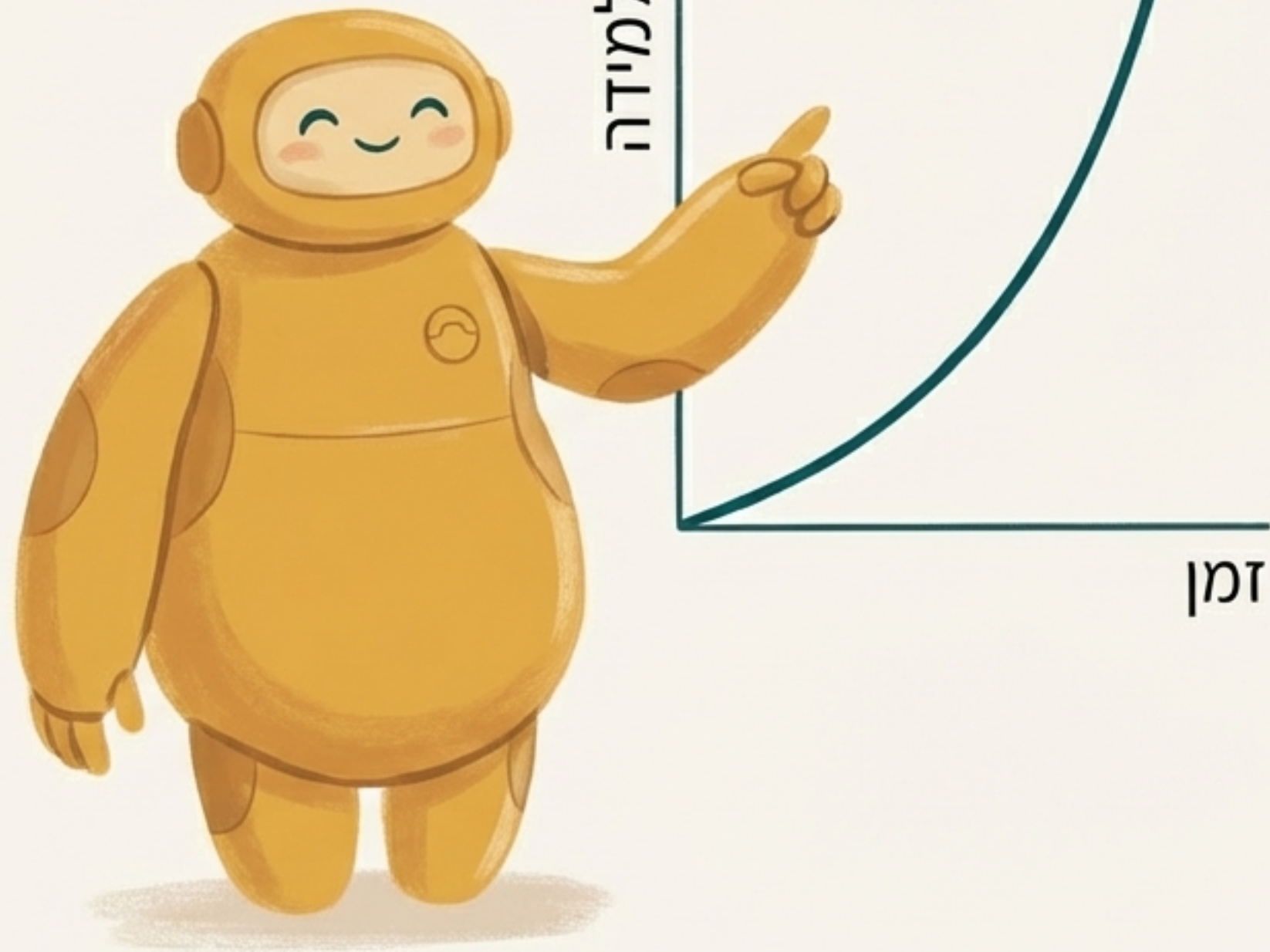
למה אנחנו כאן? הצורך שעולה מהשטח

- הצורך עלה 'מהשטח': השנה נדרשנו להתערבויות מערכתיות ופרטניות במספר חטיבות ביניים בירושלים.
- ההתערבות כוללת טיפול בנפגעות ובפוגעים.
- בעקבות מקרים אלו, אנו מפתחים **התנהלות** ייעודי למקרים של פגיעות מיניות וירטואליות.

מהי בינה מלאכותית? הגדרה בגובה העיניים

"מה זה AI?"

יכולת של מכונות לחקות התנהגות אנושית.
"מה זה כולל?" למידה מניסיון, הסתגלות
לתשומות חדשות וביצוע משימות קוגניטיביות.

נקודה למחשבה לפסיכולוגים

- **אין נקודת סיום:** טכנולוגיות AI מתעדכנות ומשתפרות ללא הרף. זהו תהליך מתמשך.
- **המסר שלנו:** אנחנו לומדים את זה 'תוך כדי תנועה', כי הטכנולוגיה מתקדמת מהר יותר מהפסיכולוגיה.

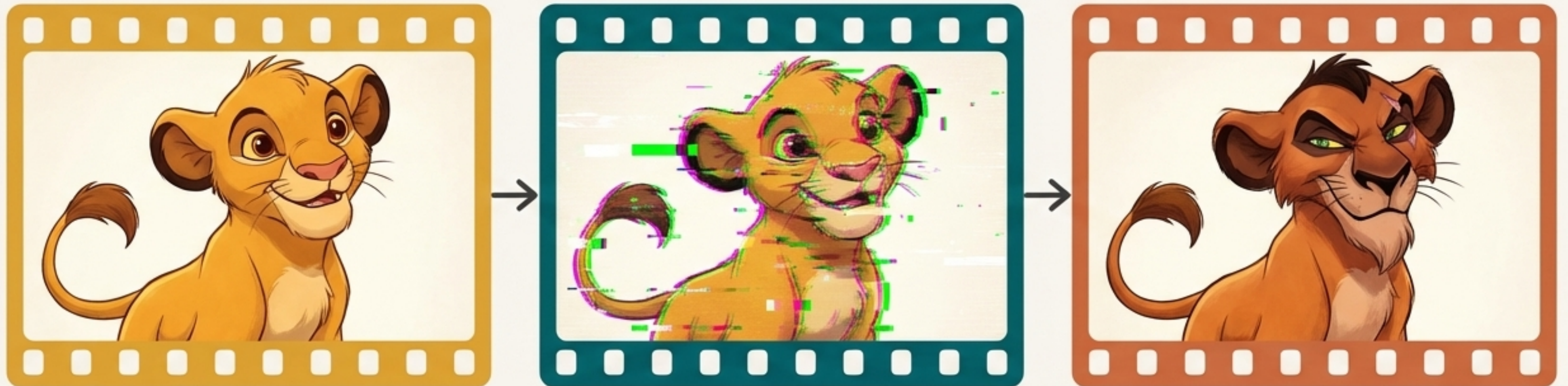
הצד האפל של הטכנולוגיה: Deepfake

מה זה?

טכנולוגיית AI שיוצרת סרטונים, תמונות או קבצי אודיו מציאותיים ביותר, בהם אנשים נראים אומרים או עושים דברים שמעולם לא קרו. בפועל: 'להלביש' פנים של אדם על גוף של אדם אחר, או לשנות את קולו.

הסכנות המרכזיות:

- **פורנו נקמה והטרדה:** יצירת תכנים מיניים מפורשים של אנשים (כולל ילדים) ללא הסכמתם.
- **מידע מוטעה (Fake News):** הפצת סרטונים מפוברקים של פוליטיקאים או אישי ציבור.
- **ערעור האמון:** כבר אי אפשר להאמין למה שאנחנו רואים או שומעים. האותנטיות מתערערת.

האלגוריתם אינו ניטרלי: הטיות מגדריות מובנות

הבעיה: מערכות AI לומדות מנתונים היסטוריים, ולכן הן עלולות להנציח ולהגביר הטיות קיימות בחברה.

דוגמה להמחשה: סינון קורות חיים

אלגוריתם שאומן על נתונים היסטוריים של עובדים מוצלחים (שרובם גברים) עלול ללמוד להעדיף מועמדים גברים.

התוצאה:

אפליה מגדרית שיטתית, גם אם המתכנתים ניסו להימנע מכך, **ופחות נשים מתקבלות לעבודה.**

ההשלכה הפסיכולוגית: חיזוק סטריאוטיפים מגדריים ופגיעה בדימוי העצמי ובתחושת המסוגלות של נערות ונשים.

"האח הגדול" 2.0: מעקב ופגיעה בפרטיות

האיום: שימוש לרעה בכלי AI למעקב אחר אנשים ללא ללא ידיעתם או הסכמתם.

- **מעקב המוני:**

שימוש בזיהוי פנים לניטור אוכלוסיות גדולות.

- **מעקב אחר מיקום:**

ניתוח נתוני GPS ודפוסי פעילות מקוונת.

- **ניטור רשתות חברתיות:**

איסוף מידע על קשרים, תחומי עניין ופעילויות ליצירת 'פרופיל קורבן' מפורט.

- **הנזק הנפשי:**

- מצוקה פסיכולוגית משמעותית.

- חרדה, פחד ותחושת רדיפה.

- פגיעה ברוחה הנפשית ובתחושת הביטחון האישי ('אין לאן לברוח').

מה הופך פגיעה ברשת לחמורה יותר?

- **תפוצה ויראלית:** הפצה מהירה של התוכן הפוגעני. מרגע שהופץ, 'אי אפשר להחזיר את הגלגל לאחור'.
- **אנונימיות לכאורה:** שימוש בפרופילים מזויפים על זיהוי הפוגע ומייצר היעדר פיקוח.
- **תיעוד נצחי:** הפגיעה מתועדת ונשארת ברשת, ועלולה לצוף מחדש בכל עת.
- **ריבוי שותפים:** מעגל רחב של שותפים לעבירה (מפיצים, צופים וכו').

כיום, אחד מכל חמישה ילדים הוא קורבן לפגיעה ברשת.

אז מה עושים? מניעה והתערבות חינוכית

פעולות מניעה בכיתות (במסגרת תכניות מוגנות):

- **חינוך לגלישה בטוחה:** דיון על סכנות במפגש עם זרים ברשת ועל אמצעי זהירות.
- **שיח על 'העומדים מן הצד':** כיצד להפוך מצופה פסיבי למסייע אקטיבי ולמנוע את התופעה.
- **היכרות עם מוקד 105:** הסברה על הפתרונות שהמוקד מציע ועידוד לפנייה.

שותפות חיונית: עבודה עם הורים

- ✓ אתם לא צריכים להיות מהנדסי תוכנה כדי לחנך לגלישה בטוחה.
- ✓ האחריות ההורית שלכם נמשכת גם למרחב הדיגיטלי.
- ✓ הידע, הערכים וניסיון החיים שלכם הם כלים חיוניים להנחיית הילד.
- ✓ ילדים זקוקים להנחיה ולגבולות – גם ברשת.

ד"ר דפנה קציר-גולדנבום,
מנהלת המרכז למיניות בריאה ולפגיעות מיניות

ההיבט החוקי: כשגבולות נחצים

חשוב לדעת ולתווך לתלמידים ולהורים:

- גיל האחריות הפלילית בישראל הוא **12**.
- **הפצת תמונות או סרטונים** בעלי תוכן מיני ללא הסכמה היא **עבירה פלילית**.
- יכולה להיחשב כהטרדה מינית.
  - פגיעה בפרטיות.
- **עבירות פליליות נוספות** ברשת:
  - סחיטה באיומים
  - הוצאת לשון הרע
  - התחזות וקבלת דבר במרמה

התפקיד שלנו: מודעות, נורמות וכתובת לעזרה

- **זיהוי סימני מצוקה:** להיות ערניים לשינויים בהתנהגות שעשויים להעיד על פגיעה.
- **עידוד לפנייה לעזרה:** ליצור מרחב בטוח שבו תלמידים מרגישים בנוח 'לדבר על זה' ללא בושה.
- **הגדרת נורמות בריאות:** לסייע בהגדרת כללי התנהגות ברורים ברשת, בדיוק כפי שקיימים בעולם הפיזי.
- **מתן דוגמה אישית:** בשיח, בהתנהלות ובמודעות לנושא.

ד"ר דפנה קציר-גולדנבום, מנהלת
המרכז למיניות בריאה ולפניעות מיניות